
ALMANYA'DA SOSYAL DEMOKRASİ VE SOSYAL DEVLET REFORMLARI

Christoph EGLE *

GİRİŞ

Gerhard Schröder yönetimindeki sosyal demokrat hükümetin 2005 sonbaharında iktidarı kaybetmesini, 2003 yılında "Gündem 2010" adıyla bilinen sosyal devlet reformlarının sosyal demokrat seçmenlerce hoşnutsuzlukla karşılanmasına bağlayabiliriz. Her ne kadar SPD seçim anketlerinde beklenenden daha yüksek bir şekilde oyların % 34,2'sini almış olsa da, gerçekte 2002 genel seçimlerine nazaran % 4'lük bir oy kaybına uğramıştır. Hükümetteki sosyal demokrasiye ve onun reform politikalarına karşı halkın hoşnutsuzluğu ise, sosyal devlet reformlarının gerçekleştirilmesini reddeden Sol Parti/PDS'yi oldukça kârlı çıkarmıştır. Hıristiyan Demokrat (CDU/CSU) muhalefet ise, seçmenlerin muhafazakâr-liberal bir hükümetin varlığı durumunda daha şiddetli reformların meydana gelmesinden korkması dolayısıyla oy kaybetmiştir. Yani aslında arzulanan, ancak partilerce de zorunlu ve hatta "alternatifsiz" olarak algılanan sosyal reformların ilanı ve tatbiki seçmenlerin çoğunluğu tarafından destek bulmamıştır. Aynı deneyimi 90'lı yıllarda benzer reformları uygulamaya koyan Hollanda ve İsveç gibi Batı Avrupa ülkelerindeki sosyal demokrat hükümetler de yaşamışlardır (Merkel, 2006). Gerçekten de tüm gelişmiş sosyal devletlerde sosyal sigorta sistemine yapılan müdahaleler, müdahaleyi yapan zor durumlarda bırakan girişimler olarak yaşandı (Pierson, 1996: 179; 2001). Peki neden Almanya'da sosyal sistem

---

* Dr., Johann Wolfgang Goethe-Universitesi, Frankfurt am Main

reforma tâbi tutulmalıydı, ya da başka ifadeyle halihazırda tutulmalı? Son dönemlerdeki, sosyal devletin reformu ve şekillendirilmesiyle ilgili deneyimlerden ne gibi dersler çıkartılabilir?

Bu soruların yanıtı için öncelikli olarak Almanya ve diğer sosyal devletlerin güçlü ve zayıf yönlerini resmedebilmemize yarayacak sosyal devlet politikalarının sayıldığı "normatif" bir öncelikler tablosu oluşturulacaktır. Ardından Schröder hükümetinin reform önlemlerinin bir listesi çıkarılacak ve bunların Alman sosyal devletinin sorunlarını çözümedeki başarısı değerlendirilecektir. Son olarak ise işgücü maliyelerindeki temel sorunundan yola çıkarak, İskandinav'daki vergi merkezli sosyal devlet modeline yakın, tatbik edilebilecek bir model olarak önerilecektir.

SOSYAL DEVLETİN HEDEFLERİ VE ALMAN SOSYAL DEVLETİNİN BİLANÇOSU

Sosyal devletin araçlarının değerlendirilmesi, performans profilinin ölçülmesi için ortaya konabilecek kriterlere bağlıdır. Wolfgang Merkel buna binaen sosyal devleti konu alan ve sosyal adalet teorisi ekseninde insanların ihtiyaçlarını içeren bir öncelikler dizisi ile işe başlamaktadır. İçeriğini John Rawls'un "Sosyal Adalet Teorisi" ve Amartya Sens'in "temel insan ihtiyaçları" üzerine çalışmalarından esinlenilerek hazırlayan Merkel, sosyal adalet ve insan ihtiyaçları ekseninde OECD ülkelerinin bir sıralamasını yapmıştır.¹ Merkel'in değerler hiyerarisişi takip edilecek olursa, sosyal adaletin en temel önceliğinin ve böylece sosyal devlet politikalarının birinci amacının yoksulluğun önlenmesi olduğu görülmektedir. Ardından eğitim ve öğretimin teşvik edilmesi ihtiyacı gelmektedir. Üçüncü sırada ise insanların hayatlarını istedikleri gibi sürdürebilecekleri iyi bir istihdam meselesi gelmektedir. Onu takiben sosyal risklere karşı finansal bir güvence. Burada Merkel, gelir ve servet farklılıklarının giderilmesi meselesini ancak beşinci sırada saymakta, çünkü sosyal eşitsizlik temel fırsat eşitliği korunduğu müddetçe ancak sınırlı bir problem teşkil etmektedir.

Uluslararası platformda bu öncelikler listesi ekseninde bir karşılaştırma yapıldığında, Almanya genel olarak orta sıralarda yer almaktadır (Merkel, 2001, 2004). Almanya yoksullukla mücadelede oldukça iyi bir durumdadır, hatta İskandinav sosyal devletlerine yakın bir yoksulluk oranı sergilemektedir (Bkz: Tablo: 1). Sosyal transferler ise, vasatın üzerinde (brüt olarak), ancak görünür bir şekilde İskandinav ülkelerinin bu-

¹ Wolfgang Merkel'e bu verileri kullanmama izin verdiğinden dolayı teşekkür ederim.

lundukları seviyenin altında bir yerdedir (Tablo: 4). Sonuç olarak Almanya oldukça ölçülü ve kabul edilebilir bir düzeyde sosyal eşitsizlik sergilemektedir (Tablo: 5). Olumsuz görülebilecek bir durum ise, Almanya'nın eğitim harcamalarının Batı endüstri toplumları içinde en düşük seviyelerde yer almasıdır (Tablo: 2). İş piyasasında da Almanya kötü yerlerdedir (Tablo: 3). Almanya, büyük bölümünü uzun dönemli bir işsiz kitlesinin oluşturduğu, katılaşmış adlandırabileceğimiz yapısal bir işsizlik ve düşük istihdam seviyeleri sergilemektedir (Trampusch 2003). Bu sebepten ötürü Alman sosyal devletinin adı "Çalışmadan refah devleti" olarak dahi adlandırılmaya başlanmıştır (Esping-Andersen 1996). Sonuç olarak söylenebilir ki, Alman sosyal devletinin en önemli sorunu, 1970'lerin başından itibaren hızlı bir şekilde artan ve tam da bu sorunun daha önemli meselelere yatırım yapılmasını (insan ve eğitim gibi) engelleyen katılaşmış bir işsizlik meselesidir. Alman sosyal harcamalarının oldukça büyük bir kısmı emeklilik ve işsizliğin finansmanı için kullanılmaktadır. Gerçekten de Alman İş Kurumu'nun bütçesi tüm üniversitelerin ve yüksek okulların bütçelerinden daha fazladır (Streeck 2004). Böylelikle Alman sosyal devleti dengeli olarak adlandırılabilir, ancak "yoğun" olduğu söylenemez. Reform kriterleri, ya da başka deyişle reforma ihtiyaç olan alanlar aslında gözümüzün önünde öylece durmaktadır: İşsizliğin ortadan kaldırılması ve eğitim sistemine daha fazla yatırım yapılması.

1990'LARDAN BERİ ALMANYA'DA SOSYAL DEVLET REFORMLARI

1980'li yıllara kadar Almanya, etkin ve ihracat ağırlıklı güçlü ekonomisiyle ve ona bağlı olarak gelişmiş sosyal devletiyle çoğu Avrupa ülkesi ve hatta ABD için örnek teşkil etmiştir (Markovits 1982). 1980'lerin başıyla beraber işsizlik seviyeleri yukarı doğru çıkmış (Tablo 6), mamafih 80'lerin ortasında iş piyasalarında tekrar bir rahatlama meydana gelmiş ve kamu bütçeleri 80'lerin sonuna doğru tekrar istikrara kavuşmuştur. Böyle bir ortamda Almanya iyi durumda gözükmeye devam etmiş, Ancak 90'lı yıllarda "Alman Birliği"nin tesisinin ardından işsizlik sorunlarının artması ve kamu borçlanmalarının rekor seviyelere ulaşması sonucu Almanya'nın örnek ülke olmak için uygunluğunu kaybettiği görülmeye başlanmıştır. Eski "Model Almanya" Aşağı Saksonya gözlemcilerin tabiriyle Avrupa'nın "Hasta adamı"na dönüşmüştü (krş: Egle 2006). Bunun sebebi büyük ölçüde, Doğu Almanya'nın planlı ekonomiden piyasa ekonomisine dönüşümünün ülkede yol açtığı önlenemez maliyetlerdi. Ancak bu sorunlar yanlış siyasî kararlar dolayısıyla daha da

şiddetlenmiştir. Özellikle Kohl yönetiminin en belirgin hatası ise birleşmenin sosyal maliyetlerinin öncelikli olarak sosyal sigorta sisteminin sırtına yüklenmesi olmuştur. Doğu Almanya'nın iktisadî dönüşümünün ve entegrasyonunun sağlanmasına yönelik "sosyal amortismanın" maliyetini toplumun tamamına yaymak yerine, bu büyük ölçüde, serbest çalışanların gelirleri üzerinden alınan vergilerle karşılandı (krş: Leibfried/Obinger 2003). Kohl hükümeti emeklilik ve işsizlik sigorta masraflarının yükselmesine ise sosyal sigorta katkı paylarını arttırarak karşılık verdi. Bunlar 80'lerin ortasında ortalama % 35'lerde iken, 90'ların sonuna doğru brüt maaşların % 42'sine tekabül etmeye başladı (Tablo 7). Bunun sonucunda ücretliler gelirlerini düşüren bu ağır vergi yükünden şikâyetçi oldular. İşverenler ve birçok bilim adamı da yine bu artan işgücü maliyetlerini işsizliğin ya da aynı şekilde gerileyen istihdamın temel tetikleyicisi olarak gördüler. 90'lı yılların ortalarından beri Almanya'daki sosyal devlet tartışmaları genel olarak bu ekseninde döndü durdu. Bu meyanda, Kohl hükümeti ile sosyal demokrat muhalefet arasında işgücü maliyetlerinin bu belirgin sorunun kaynağı olup olmadığı konusunda bir fikir birliği de yoktu. İşverenler ve Kohl hükümeti sosyal sigorta katkı paylarının azaltılması için sosyal gelirlerin kısılması gibi toplumsal faydanın azalmasına yol açacak bir şey hedeflerken, SPD ve sendika çevrelerinden Alman sosyal devletinin artık "pahalılaştığı" tartışılıyordu. Peki kim haklıydı?

İŞGÜCÜ MALİYETLERİ MESELESİ

Sosyal devletin gerektirdiği kamu harcamalarının istihdama negatif bir etkisinin olup olmadığı sorusu sorulmaktadır, ancak aslında mesele- nin Alman sosyal devletinin devasa büyüklüğünde yatmadığı, temel mesele- nin onun finansmanının sağlanması yollarındaki tıkanıklık ol- duğu görülememektedir. Zaten yukarıda da değinildiği üzere İskandi- nav sosyal devletleri çok açık bir şekilde Almanya'dan daha "pahalı" dır, fakat yine de etkin bir ekonomi işleyebilmektedir ve iş piyasalarında Almanya'dan çok daha iyi bir performans sergilemektedirler. Peki Al- man sosyal devletinin finansman yöntemindeki aksaklık neden kaynak- lanmaktadır?

Genel olarak yüksek işgücü maliyetlerinin istihdam düşürücü etki- siyle ilgili olarak iki argüman ortaya konulmaktadır: İlk olarak endüstri sektöründeki yüksek işgücü maliyeti olan iş sahalarının düşük ücretlerin uygulandığı ülkelere, örneğin Doğu ve Güney Avrupa ülkelerine, kaydı- rılmasına sebep olmuştur. İkinci olarak ise, yüksek vergilemenin özel- likle yerel ve personel odaklı yürütülen hizmetler alanında iş sahalarının

oluşmasını engellediği tartışılmaktadır. İlk yaklaşıma göre, Alman firmalarının ülke içindeki iş sahalarını yüksek işgücü maliyetleri sebebiyle düşük ücretli ülkelere kaydıracaklarını ilan etmelerinden beri, bu durum, Alman sosyal devletinin geleceğiyle ilgili yıllardan beri sürdürülen her tartışmanın sabit konusu olagelmıştır. Ampirik olarak incelendiğinde ise, gerçekten genel anlamda böyle güçlü bir şekilde bir "iş sahası ihracatı"nın yaşandığı söylemi şüphe götürür. Bir taraftan Almanya'da iş sahalarını güvence altına alabilecek olan yatırımlar, oradaki piyasaların işlerlik kazanması için harcanmaktadır; ancak diğer taraftan da işgücü maliyetleri, özellikle yüksek otomasyona geçmiş sermaye yoğun endüstri sektörlerinde, genel üretim maliyetlerinin çok sınırlı bir bölümünü oluşturmaktadır. Ya da başka bir ifadeyle söylenecek olursa, işgücü maliyetleri aslında üretimdeki artışla dengelenebilir. Gerçekten de Almanya ihracat odaklı endüstri sektöründe diğer OECD ülkelerine oranla daha yüksek bir istihdam düzeyi sergilemektedir, özellikle de küreselleşmeden en çok etkilenen alanlarda (Schorpf 2000). Ayrıca Alman endüstrisinin uluslararası rekabet imkânı açısından sergilediği ihracat başarısı, bu alandaki reel maliyetlerin aslında temel sorun olmadığına diğer bir göstergesidir. Buna karşın uluslararası rekabete açık olmayan, özellikle hizmet sektöründe yürütülen düşük ücretli faaliyetlerde iş sahalarının oluşmaması farklı bir seyir izlemektedir. Endüstri sektöründeki iş sahası kayıpları Alman medyası ve siyasî kulislerinde haber olarak büyük dalgalanmalar yaratabilirken, Alman iş piyasası açısından daha fazla önem arz etmesi gereken hizmet sektöründeki mevcut iş sahalarıyla ilgili sorun hiçbir şekilde dile getirilmemekte, "görülmeleyen bir şey hakkında konuşulamaz" şeklinde bir tavır içine girilmektedir. Ancak Almanya özellikle bu sahada muhakkak bir telafiye gitmelidir.

Hizmet sektöründeki düşük ücretli işlerde, işgücü maliyetlerinin olumsuz etkisi şu örnekle resmedilebilir (karşılaştırınız Heine/Streeck 2003): Farzedelim ki bir işveren özel mülkünde (ev/iş) temizlik için bir kişi istihdam etmek istiyor, ancak bunun için ayda ayırabileceği bedel 1000 Euro'yu geçememektedir. Böyle bir durumda, % 40'lık bir kesintinin (bu da vergi hariç sadece sosyal sigorta kısmı) ardından işçiye sadece 600 Euro kalacaktır. Ortalama olarak işsizlere ödenen sosyal sigorta (işsizlik ve kira tazminatı gibi) şeklindeki sosyal yardımlar da aynı meblağa tekabül etmektedir. Yani bu şu anlama gelmektedir: Bu ücret seviyesinde bir icab/kabul ilişkisi meydana gelmeyecektir. Ancak işçi ayda ortalama 800 Euro'luk net bir meblağı evine götürebilirse bir istihdam ilişkisi çekici hale gelecektir. Bu ise işverenin brüt anlamda bu iş için ortalama

1300 Euro'luk bir meblağı ayırması demektir ki, bu da işverenin vermeye hazır olmadığı bir rakamdır. Bunun sonucunda işçiler ve işverenler kanun dışı yollara başvurarak kaçak yollardan iş akdini yürütürler ve yasal bir iş sahası mümkün olmaz. Peki, acaba Schröder yönetimi, buna yönelik olarak ne tür bir siyaset yürütmüştür?

SCHRÖDER İKTİDARININ POLİTİKALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ:

Schröder yönetimi 1998 yılındaki iktidar değişikliğinin ardından, ilginç bir şekilde muhalefette şiddetli bir şekilde eleştirdiği önlemleri adım adım tatbik etmiştir. Mamafih bu süreçte hükümet ilk olarak geleneksel bir sosyal demokrat programla başlangıç yapsa da, zaman içerisinde piyasa odaklı reformlara doğru kaymıştır. (karşılaştır: Egle/Ostheim/ Zohnhöfer 2003; Zohnhöfer 2004; Egle 2006a) Maliye politikasında gelir vergisi ve kurumlar vergisinde yaptığı indirimle Federal Almanya tarihinde görülmemiş en büyük vergi indirimi programını devreye sokmuştur. Bunu, arz eksenli bir şekilde ekonomik büyümeyi teşvik edecek olan vergi yükünün hafifletilmesi takip etmiştir. Ayrıca "Çevre Vergisi" (Ökosteuer) adı altında enerji dağıtımçılarına bir vergi uygulayarak, emeklilik sigortası katkı payının bir puanın üstünde bir oranda düşürülmesini sağlamıştır. İş piyasaları ve istihdam politikasında ise, hükümet, ilk yıllarda çekimser ve durgun bir tavır takınmış, ancak ardından "Gündem 2010" adı altında bir politikayla işsizlere, özellikle uzun dönem işsizlere yardımın süresinde ve miktarında bir kısıntıya gitmiştir. Ayrıca işsizlerin her seviyede işi kabul etmelerinin de yolu açılarak kişinin önceki işteki konumunun ve ücretinin dikkate alınmaması sağlanmıştır. Ayrıca küçük iş yerlerinde yapılan sosyal kesintilerde yeni düzenlemelere gidilmiştir.

Buna göre, 400 Euro'luk bir gelirden (diğer ifadeyle "küçük ölçekli iş") işveren toplam % 25 oranında ödeme yapmaktadır, 400-800 Euro arasında ise (diğer ifadeyle "Ortaboy İş") sosyal sigorta katılım bedelinde artan oranda bir rakam söz konusu olacaktır. Böylelikle de düşük ücretli işlerdeki yükün hafifletilmesi düşünülmüştür.

Sosyal politikada işgücü maliyetlerinin kısılması meselesi, alınan önlemler arasında en önemlilerinden biri olmuştur. Yaşlanan nüfusun emeklilik sigortası sisteminde yol açacağı malî yükü dengelemek için 2030 yılına kadar kanuni emekli sayısının ortalama % 6 indirilmesi planlanmıştır. Bunu tazmin için sigortalıların devlet desteği ve yardımı alan emeklilik fonlarına yatırım yapmaları/girmelerine yönelik bir yaptırım

getirilmiş, sağlık politikasında hastalarının kişisel olarak ödedikleri katkı payları yükseltilmiş, ayrıca işverenlerin hastalık sigortasına katkı oranları bununla paralel bir şekilde % 0,45 oranlarına indirilmiştir.

Peki acaba önlemler, yukarıda zikredilen problemleri çözmek için uygun muydu? Olumlu anlamda zikredilmesi gereken şey, tüm reformların işgücü maliyetlerini indirmek ya da en azından stabilize etmek maksadıyla yapılmış olmasıydı. Schröder hükümeti, kendilerine sonrasında seçimleri kaybettirecek, güçlü toplumsal direnişleri ve protestoları da getirecek bir reformu göze alabildi. Buna rağmen Schröder hükümeti, sosyal sigorta katkılarında geçici ve çok sınırlı bir alanda başarılı oldu (Tablo 7). Yukarıdaki anlatılanlara rağmen işgücü maliyetlerindeki düşüş % 1'ler civarında ve oldukça etkisiz kaldı. Gerçekten de sosyal sigorta katkı paylarında indirim gibi "küçük ve ortaboy iş"lerle ilgili gerçekleştirilen yeni düzenlemeler doğru yöne işaret etmekle birlikte, buradaki asıl sorun, normal şartlarda topyekûn bir vergi indiriminde bile görülmeyebilecek % 25'le % 40'lar civarında büyük bir vergi kaybına yol açmasıydı.

Aslında Schröder yönetimin ya da mevcut/gelecek hükümetlerin bu sorun karşısında izleyebilecekleri iki siyasi alternatif bulunmaktadır: İlk olarak, sosyal devleti, katkı payıyla finanse edilen bir sistemden vergiyle finanse edilen bir sisteme dönüştüren bir değişiklik yapmak. İkincisi ise mevcut sosyal sigorta sistemi içinde bir muafiyete gitmek, ki bu yöntem katkı payı finansmanlı sistem olarak Hollanda sosyal devleti için de uygulanmıştır. Her iki reform önerisi de, sosyal devletin finansmanını işgücü maliyetlerinin yükünden kurtarmayı amaçlamaktadır. Sosyal katkı payı yöntemine nazaran vergisel finansmanda düşük ücretlerde net ve brüt gelir arasında, hiç ya da yok denecek kadar az bir farkın sağlanabilmesi gibi bir avantaj söz konusudur. Böyle bir sistem değişimi Almanya için şüphesiz maliyetli olacaktır ve yüz yıllardan beri "demir atmış" olan sosyal devlet kurumlarının kaldırılmasını ya da kökten reforme edilmesini gerektirecektir. Bundan dolayı mevcut sosyal sigorta sistemi içerisinde düşük ücretli sınıfının (örneğin aylık 800 Euro'ya kadar) yükünü hafifletecek serbest oran yöntemini uygulamak daha makul bir öneri olarak karşımızda durmaktadır. Bahsi geçen düşük ücretli işlerde gerçekleştirilen reform Schröder hükümetinde de gerçekleştirilmeye çalışılmış, hükümet buralarda daha cesur olabilecekken, bu reformlar çok sınırlı kalmıştır. Önerilen serbest oran düzenlemesinin sosyal sigorta sisteminde doğuracağı gelir kaybı tabii ki yeni vergi gelirleri getirilerek telafi edilmelidir.

Schröder döneminde yapılmaya çalışılan vergi indirimleri, aslında üretimi düşürücü bir etkiye sahiptir. Gerçi kurumlar vergisinin düşürülmesi uluslararası vergi rekabeti sebebiyle kaçınılmaz gözükmektedir, ancak gelir vergisinin böyle bir indirime tâbi tutulmayarak oranlarının yüksek kalması elbette ki de mümkündür. İskandinav ülkeleriyle bir mukayese yapıldığında, bu ülkelerin değil tüketim vergilerinin eklenmesiyle, tek başına yüksek gelir vergisiyle bile Almanya'dan daha büyük bir meblağa ulaştığını görmekteyiz. (Tablo 8, karşılaştır Kemmerling 2005)

SONUÇ

Alman deneyiminden çıkarılabilecek en önemli ders sosyal devletin çalışanlar üzerinden bir katkı payıyla finansmanının birçok güçlüğü içermesidir. Bu durum özellikle hizmet sektörü için geçerlidir. Sosyal devletin istihdam dostu bir şekilde reformu için bunun gerçek bir şekilde vergilerce finanse edilmesi önerilmektedir. Vergi odaklı (finansmanlı) bir sosyal devlet, katkı finansmanlı bir sosyal devlete nazaran daha öncesinde bahsedilen istihdam politikasına yönelik faydalarının dışında, sosyal demokrat perspektiften de birçok kazanç sağlamaktadır:

- Her bir mükellef sosyal devletin finansmanında vergileriyle katkı sağladıklarından, kural olarak sosyal faaliyetlerde etkin bir vatandaş olarak söz ve hak sahibi olmuş olacaktırlar. Ancak katkı finansmanlı sosyal devletlerde sosyal güvenlik, meslek sahipleriyle bağlantılandırılmıştır ve bu da meslek sahiplerinin güvenliğini sağlarken, kötü istihdam koşulları içindeki işyerlerinde bir tutarlılık sağlayamayan çalışanların bundan yoksun kalmasına yol açabilmektedir.
- Vergilerle finanse edilen bir sosyal devlet, toplumun yaşlanmasına karşı daha uygun olabilmektedir, çünkü bu yöntemde bundan meydana gelecek malî yükler, ücretlilerden değil, daha ziyade halkın tamamına aktarılmış ve daha geniş kesimlerce karşılanmış olmaktadır.
- Vergilerle finansmanda gelirin yeniden dağılımı iki kat artmaktadır, çünkü gelir vergisi (önemli kaynaklardan birisi) oldukça yükseltilmektedir, ancak sosyal katkılar gelirin yükselmesinden bağımsız olarak nisbi vergi (flat tax) etkisi doğurur. En azından Alman sosyal devletinde var olan katkı payı sınırları göz önünde bulundurulduğunda yüksek gelir elde edenler düşük gelirli nazaran çok sınırlı bir grubu teşkil etmektedir. Gerçekten de İskandinav

ülkelerindeki sosyal eşitsizliği göz önünde bulunduracak olursak, mesafenin asgari seviyelerde olduğu görülecektir (Tablo 5'le karşılaştırın).

- Sonuç olarak vergi finansmanlı sosyal devletin yeni meydan okuyuşlara karşı daha uygun olduğu görülmüştür. Katkı payı finansmanlı sosyal devletlerde çoğunlukla işveren ve sendika birlikleri, işçilerce finanse edilen sosyal sigorta sisteminin yönetimindedirler. Ancak bu durum birçok olayda kararın alınmasında sorumluluk ve isnat kaybına götürmüştür, çünkü sosyal taraflar kararlarının maliyetlerini, örneğin yükselen katkıları, her defasında devletin üzerine aktarabilmişlerdir. Buna karşın yükselen katkı paylarından ve artan işsizlikten dolayı ise sadece hükümet sorumlu tutulmuştur.

Neticede, 2005 yılına kadar yönetimde olan sosyal demokrat hükümet birtakım reformları devreye sokacak cesareti kendisinde bulmuştur, ancak bunlar Alman iş piyasasının sorunlarını çözmede oldukça sınırlı kalmıştır. 2005 yılında CDU/CSU ve SPD'den oluşan malum "Büyük Koalisyon" ise bu sorunlarla mücadele edecek kapsamlı bir taslağı bize henüz sunamamıştır. Tabii ki "kombi ücretler" üzerinden yürütülen tartışmalar, hükümetin düşük ücretlilerin istidam sorununu merkezî bir sorun olarak algıladığını bize göstermektedir. Ayrıca şimdiden 2007 yılının sonuna kadar katma değer vergisini % 3 arttırmayı kararlaştırmışlardır. Şayet gelir vergisini de yükseltmeyi cesaretle uygularlarsa, yeterli parasal araçlara sahip olacaklar ve Alman sosyal devletini sosyal katkı paylarını da düşürerek vergilerle güçlü bir şekilde finanse edebileceklerdir. Burada işgücü maliyetlerinin düşürülmesiyle sağlanacak kaynaklar ise yukarıda da bahsedildiği üzere düşük ücretliler hanesine yönlendirilmelidir.

Çeviren: İbrahim SARITAŞ

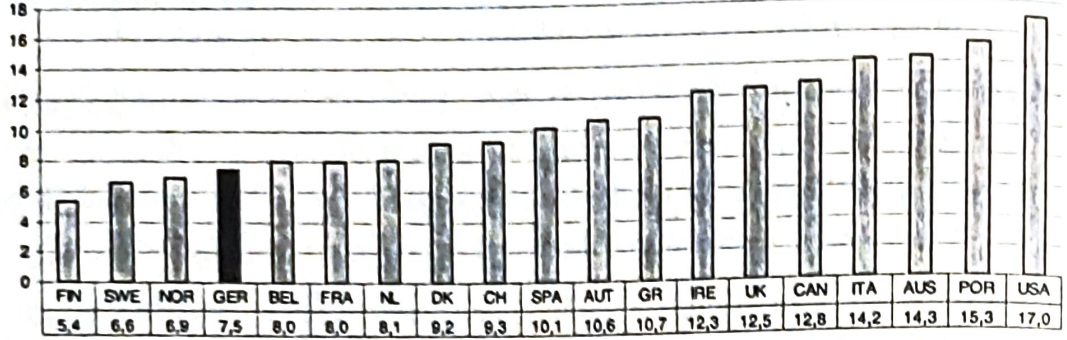
KAYNAKÇA

- Egle, Christoph, 2006a: Deutschland, in: Merkel, Wolfgang/Egle, Christoph/Henkes, Christian/Ostheim, Tobias/Petring, Alexander: Die Reformfähigkeit der Sozialdemokratie. Herausforderungen und Bilanz der Regierungspolitik in Westeuropa, Wiesbaden, 148-190
- Egle, Christoph, 2006b: Vom "Modell Deutschland" zum "kranken Mann" - Bilanz und Perspektive der Sozialen Demokratie in der Bundesrepublik Deutschland, in: Meyer, Thomas (Hrsg.), Praxis der Sozialen Demokratie, Wiesbaden, i.E.

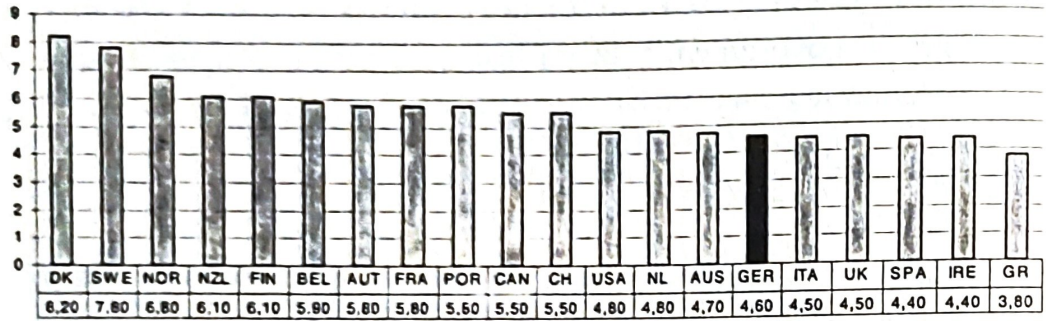
- Egle, Christoph/Ostheim, Tobias/Zohlnhöfer, Reimut (Hrsg.), 2003: Das rot-grüne Projekt. Eine Bilanz der Regierung Schröder 1998-2002, Wiesbaden
- Esping-Andersen, Gøsta, 1990: The three worlds of welfare capitalism, Princeton
- Esping-Andersen, Gøsta, 1996: Welfare States without Work: the Impasse of Labour Shedding and Familialism in Continental European Social Policy, in: Esping-Andersen, Gøsta (Hrsg.), Welfare States in Transition. National Adaptions in Global Economies, London, 66-87
- Heinze, Rolf G./Streeck, Wolfgang, 2003: Optionen für den Einstieg in den Arbeitsmarkt oder: ein Lehrstück für einen gescheiterten Politikwechsel, in: Vierteljahreshefte zur Wirtschaftsforschung 72 (1), 25-35
- Kemmerling, Achim, 2005: Tax mixes, welfare states and employment: tracking diverging vulnerabilities, in: Journal of European Public Policy 12 (1), 1-22
- Leibfried, Stephan/Obinger, Herbert, 2003: The State of the Welfare State: German Social Policy between Macroeconomic Retrenchment and Microeconomic Recalibration, in: West European Politics 26 (4), 199-218
- Markovits, Andrei (Hrsg.), 1982: The Political Economy of West Germany: Modell Deutschland, New York
- Merkel, Wolfgang, 2001: Soziale Gerechtigkeit und die drei Welten des Wohlfahrtskapitalismus, in: Berliner Journal für Soziologie 11 (2), 135-157
- Merkel, Wolfgang, 2004: Soziale Gerechtigkeit, Arbeitsmarkt und Reform des Sozialstaats, in: Friedrich-Ebert-Stiftung (Hrsg.), Die neue SPD. Menschen stärken - Wege öffnen, Bonn, 207-217
- Merkel, Wolfgang/Egle, Christoph/Henkes, Christian/Ostheim, Tobias/Petring, Alexander 2006: Die Reformfähigkeit der Sozialdemokratie. Herausforderungen und Bilanz der Regierungspolitik in Westeuropa, Wiesbaden
- Pierson, Paul, 1996: The New Politics of the Welfare State, in: World Politics 48 (2), 143-179
- Pierson, Paul (Hrsg.), 2001: The New Politics of the Welfare State, New York

- Scharpf, Fritz W.**, 2000: Sozialstaaten in der Globalisierungsfalle? Lehren aus dem internationalen Vergleich, in: Max-Planck-Gesellschaft Jahrbuch 2000, Göttingen, 59-73
- Streeck, Wolfgang**, 2004: Hire and Fire: Ist der amerikanische Arbeitsmarkt ein Vorbild für Deutschland? Beitrag zur Ringvorlesung "Endstation Amerika? Sozialwissenschaftliche Innen- und Außenansichten", Campus Duisburg, 29. April 2004
- Trampusch, Christine**, 2003: Dauerproblem Arbeitsmarkt: Reformblockaden und Lösungskonzepte, in: APuZ B 18-19/2003, 16-23
- Zohlnhöfer, Reimut**, 2004: Destination anywhere? The German red-green government's inconclusive search for a third way in economic policy, in: German Politics 13 (1), 106-131

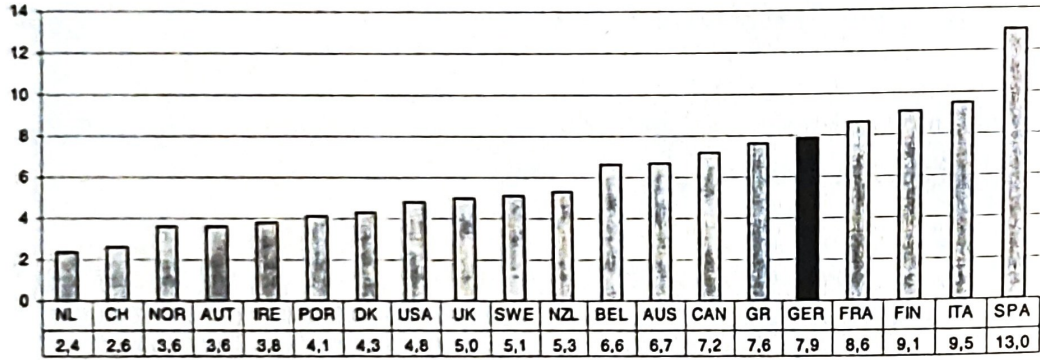
Tablo 1. Yoksulluk Oranı 1990-2000

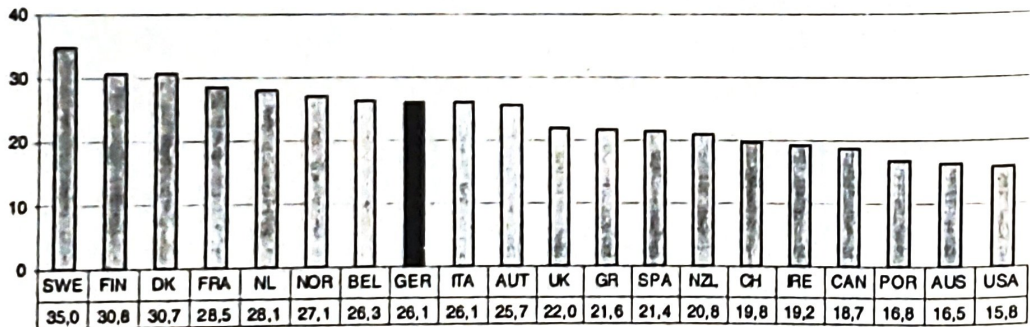
Tablo 2. Kamusal Eğitim Harcamalarının GSYİH'ya Oranı 1998-2000

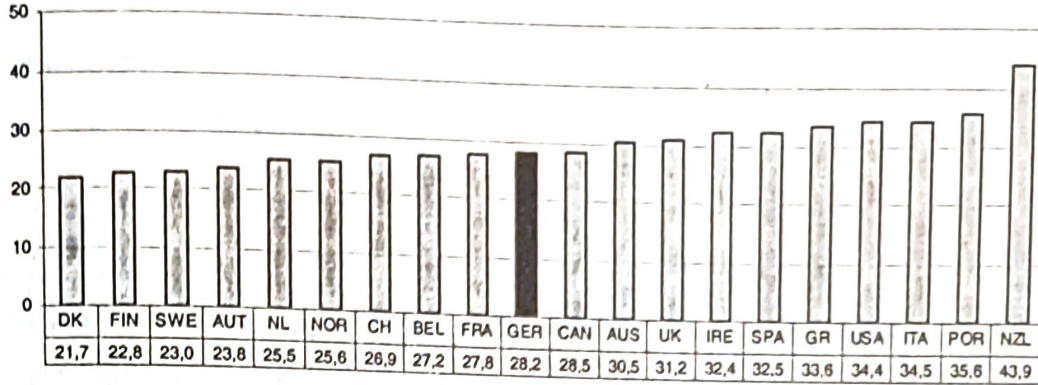
Tablo 3. Sabit İşsizlik Oranı 2001

Tablo 4. Kamusal Sosyal Harcamalarının GSYİH'ya Oranı 1990-1997

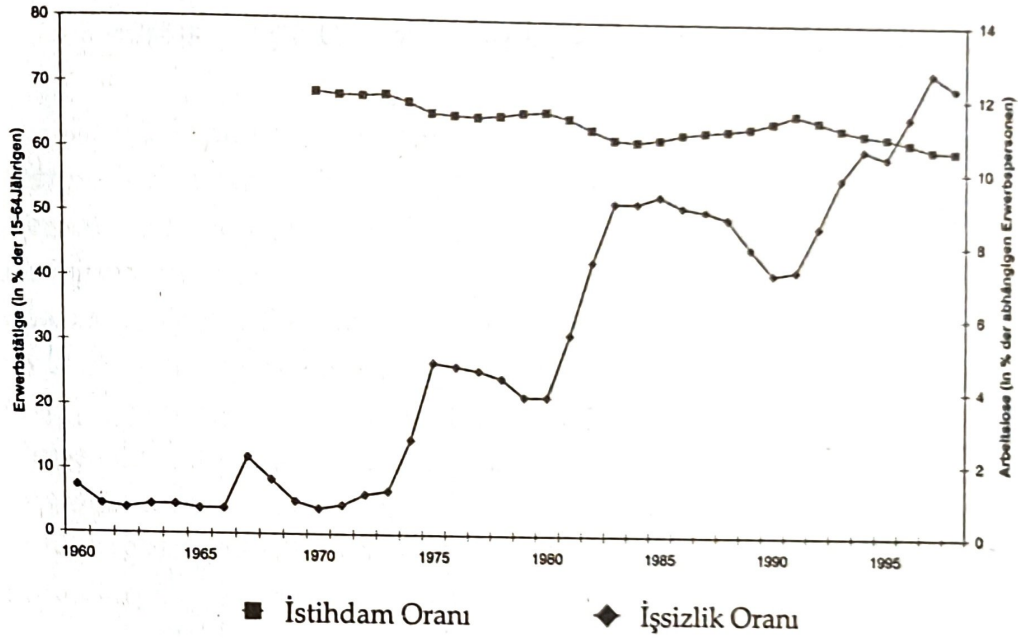

Tablo 5. Gini Katsayısı 1998-2000

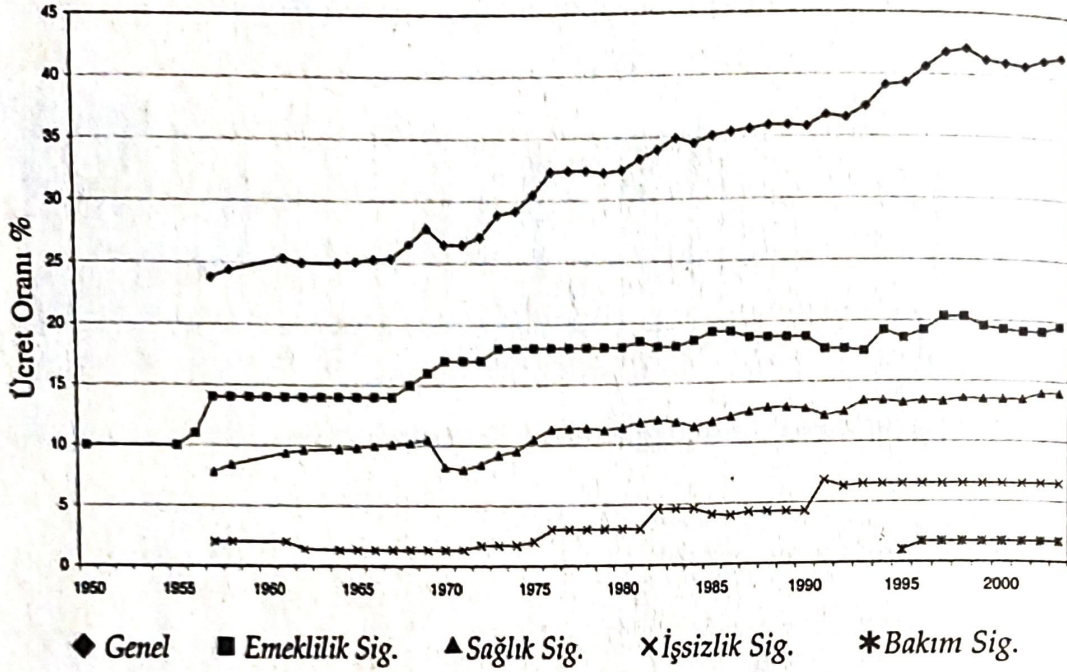
Kaynak: "Sosyal Adalet", Wolfgang Merkel (Berlin Araştırma Merkezi)

Tablo 6. İstihdam ve İşsizlik

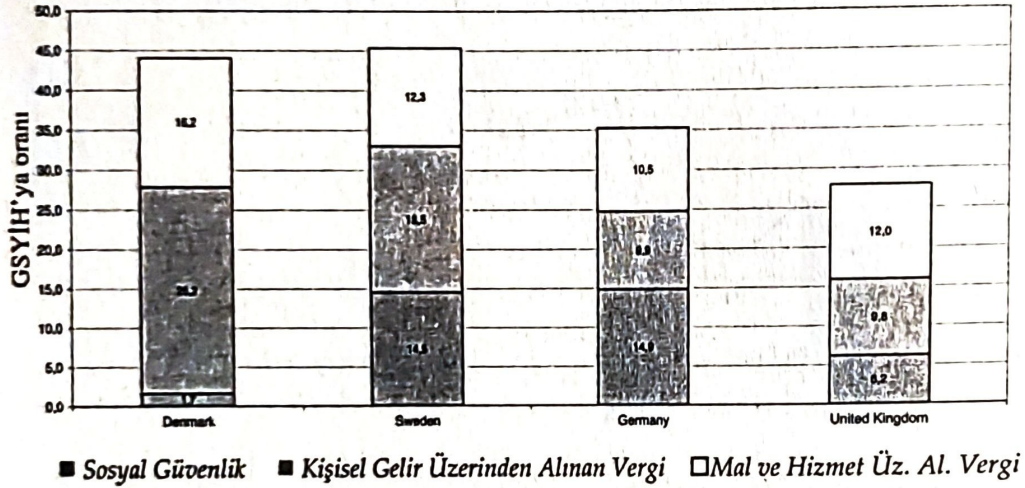
Kaynak: Egle 2006b

Tablo 7. Sosyal Sigorta Katkı Oranları

Kaynak: Egle 2006b

Tablo 8. Gelirler 1990-2000

Kaynak: OECD İstatistikleri